

'Een koe fokken die ik met plezier melk.' Zo omschrijft Marc Vandamme uit Langemark zijn fokdoel. De term langleeftbaarheid daarbij opnoemen, vindt de veehouder zinloos.

'Geen enkele boer fokt melkkoeien om weg te smijten.'

Met de 45 melkkoeien rond het erf geschaard, valt het prachtige zicht in de stal meteen op bij Marc en Martine Vandamme uit het West-Vlaamse Langemark. De L-vormige bouw van de openfrontstal geeft vanuit hun woonkamer een goed overzicht over de veestapel. 'Als er een koe tochtig is, kun je het van hieruit goed zien', klinkt het ten huize Vandamme. Het koppel zwartbonten, aangevuld met een zestal roodbonte melkkoeien, zijn bijna allemaal van Franse oorsprong. 'Toen wij hier startten was een beetje van alles op het bedrijf aanwezig. Er was nog geen rechtlijnige fokkerij toegepast en echte ingeschreven fokdieren hadden we niet. Ook in het begin hebben we nog even met verschillende rassen verder gewerkt. Zo zijn er twee Montbéliardes en vier MRIJ's aangekocht', herinnert Marc Vandamme (48) zich nog. 'Uit een van deze MRIJ's was onze 100.000 liter koe afkomstig.' Inkruisen van Holsteinstieren op zijn veestapel bleek voor Vandamme geen optie. 'De eerste Holsteinkruisingen met stieren zoals Laban en Vic Kai leverden geen goede resultaten op. Toen we in 1983 een nieuwe stal bouwden, hebben we daarom een reeks zwartbonte vaarzen in Frankrijk aangekocht.' Naast deze

Pika (v. Ferlanneur), 89 punten
Productie: 3,06 305 9576 3,78 3,29 112

dat die koe fokken waar ik plezier in heb om te melken, een koe die dus mooi is en bovendien veel melk geeft is mijn streefdoel. Ik kan natuurlijk ook zeggen dat langleeftbaarheid erg belangrijk is, maar dat vind ik een nodeloze omschrijving van mijn fokdoel. Ik denk dat geen enkele boer koeien fokt om weg te smijten.'

Meer maïsboer

Op zijn 28 hectare zandleemgrond verbouwt Vandamme uitsluitend maïs en gras. Deze melkveehouder geeft daarbij de voorkeur aan maïsteelt en noemt zich daardoor liever maïsboer dan grasboer. 'Maïs valt veel gemakkelijker te telen dan gras. Bij gras kun je sneller iets verkeerd doen', klinkt het resoluut. Op die manier bestaat het hoofdaandeel van het rantsoen ook uit maïs. Zo krijgen zijn melkkoeien in totaal 30 tot 35 kg maïs naast 8 tot 9 kg gras, een rantsoen dat nog wordt aangevuld met 5 kg draf of bierbostel. Daarnaast voegt Vandamme nog een extra eiwitbron zoals soja of koolzaadschroot toe om het rantsoen verder in evenwicht te brengen. Andere krachtvoerders krijgen de melkkoeien al meer dan tien jaar niet meer voorgeschoteld. 'Hier lopen alle koeien in een groep en krijgen ze daarom ook allemaal hetzelfde rantsoen. Het is de bedoeling om daarbij met zoveel mogelijk eigen producten te werken. Daardoor ligt de productie iets lager maar kan ik de eigen ruwvoerders beter tot waarde brengen.' Zo schommelt de productie de laatste jaren constant rond 8700 kg melk met 3,9 % vet en 3,3 % eiwit. Het voorbije groeiseizoen zaaide Vandamme voor het eerst allemaal 'stay-green'-rassen uit op zijn zandleemgronden. Iets wat hem echter niet goed is bevallen. 'Het gebruik van "stay-green"-rassen gecombineerd met vroeg en fijn hakselen zorgde voor een te snel rantsoen. Ondanks de hoge energiewaarde van 970 VEM kregen we vooral met de beginlactatiedieren problemen door een tekort aan structuur. Door een halve kg van het sterk prikkelende Rumiluz in het rantsoen te mengen, zijn die problemen intussen opgelost.' Toch geeft Vandamme de 'stay-green'-rassen het komende groeiseizoen opnieuw een kans. 'We moeten weer leren om met die nieuwe rassen te werken.'

Annelies Debergh

Kiezen vo or zekerheid

Marc Vandamme zet nieuwe fokstieren liever niet op staande voet in

eerste aankoop zijn in de loop van de jaren nog eens drie vaarzen uit het fokprogramma van Genes Diffusion aangekocht. 'Een van deze vaarzen was een zwarte Enhancerdochter, die tegenwoordig aan de basis ligt van al onze roodbonten.'

Fokkerij met zekerheid

Aan zijn eerste optreden op een keuring denkt Vandamme met heel veel plezier terug. 'De eerste keer was in 1992 op de NRM. Toen nam ik deel met een in Frankrijk aangekochte Admiratiedochter uit het Genes-Diffusionfokprogramma. Met heel wat discussie of het nu een 1a- of een 1b-notering moest worden, behaalde die koe uiteindelijk een 1b-rangschikking', klinkt het bij Vandamme, die dergelijke zaken snel relativerend. 'Wanneer juryleden hun rangschikking correct kunnen onderbouwen, is het als veehouder vaak gemakkelijker om daarvoor begrip op te brengen.' De deelname aan de NRM was trouwens niet de enige op Nederlands grondgebied. 'Later ben ik twee keer op de Zuidshow geweest met de koeien Lardie (v. Blackstar) en Ilona (v. Admiration). Ilona werd toen be-

Lardie (v. Blackstar), 91 punten
Productie: 8,01 305 11.531 3,80 3,26 125

Marc Vandamme: 'Maïs makkelijker te telen dan gras'

kroond om haar uier. Lardie kreeg dit jaar nog de hoogst beoordeelde uier op de provinciale prijskamp in Roeselare.' De tienjarige Lardie, goed voor 91 punten exterieur, is nog steeds op het bedrijf aanwezig. 'Lardie was eigenlijk een toevalstreffer', legt Vandamme uit. 'Haar moeder, een Vanguarddochter, was als droge koe opeens tochtig en zou daarom worden afgevoerd. Het toeval wilde dat we op diezelfde dag een Ned Boydochter op ons bedrijf gingen spoelen met Blackstar. Van de twee dure Blackstarrietjes — ze

kosten toen 250 euro per stuk— liet ik een halve op de Vanguard inzetten. De speling van de Ned Boykoe resulteerde in dertien embryo's met drie drachten en uiteindelijk een vaarskalf, Lausanne, als gevolg. De Vanguarddochter bleek na enige tijd ook drachtig. Zij kalfde af van Lardie. Op die manier had ik toch twee vaarskalveren.' Tegenwoordig kleurt naast Wade, Trent, Lee en Eddie vooral Lord Lily het inseminatielijstje bij Vandamme. De roodbonten zijn nu veelal met Faber geïnsemineerd. 'Toch wel vier vijfde van de roodbonten combineer ik met Faber. Daarvoor kwam vooral Stadel vaak aan bod. Ook Encounter en Distringene hebben we nog ingezet.' Aan zekerheid in de fokwaarden hecht Vandamme steeds meer belang: 'De laatste jaren let ik meer en meer op betrouwbaarheid. Het is niet zo dat een nieuwe en veelbelovende stier hier ook op staande voet wordt ingezet. Vroeger deed ik dat vaker.' De vraag zijn fokdoel te omschrijven vindt Vandamme moeilijk. 'Volgens mij is